DIE ORGANISATION DER STAATSMACHT

Unterkapitel, einsprachiges Dokument

Ukrainer im Polen der Zwischenkriegszeit

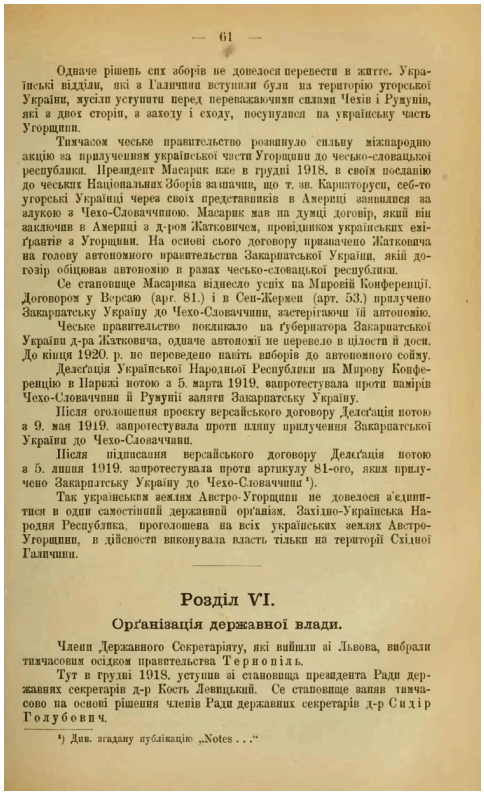

— 61 —

Одначе рішень сих зборів не довелося перевести в життє. Українські відділи, які з Галичини вступили були на територію угорської України, мусіли уступити перед переважаючими силами Чехів і Румунів, які з двох сторін, з заходу і сходу, посунулися на українську часть Угорщини.

Тимчасом чеське правительство розвинуло сильну міжнародню акцію за прилученням української части Угорщини до чесько-словацької республики. Президент Масарик вже в грудні 1918. в своїм посланію до чеських Національних Зборів заявив, що т. зв. Карпаторуси, себ-то угорські Українці через своїх представників в Америці заявилися за злукою з Чехо-Словаччиною. Масарик мав на думці договір, який він заключив в Америці з д-ром Жатковичем, провідником українських еміґрантів з Угорщини. На основі сього договору призначено Жатковича на голову автономного правительства Закарпатської України, якій дотоґзір обіцював автономію в рамах чесько-словацької республики.

Се становище Масарика віднесло успіх на Мировій Конференції. Договором у Версаю (арт. 81.) і в Сен-Жермен (арт. 53.) прилучено Закарпатську Україну до Чехо-Словаччини, застерігаючи їй автономію.

Чеське правительство покликало на ґубернатора Закарпатської України д-ра Жатковича, одначе автономії не перевело в цілости й доси. До кінця 1920. р. не переведено навіть виборів до автономного сойму.

Делеґація Української Народньої Республики на Мирову Конференцію в Парижі нотою з 5. марта 1919. запротестувала проти намірів Чехо-Словаччини й Румунії заняти Закарпатську Україну.

Після оголошення проекту версайського договору Делеґація нотою з 9. мая 1919. запротестувала проти пляну прилучення Закарпатської України до Чехо-Словаччини.

Після підписання версайського договору Делеґація нотою з 5. липня 1919. запротестувала проти артикулу 81-ого, яким прилучено Закарпатську Україну до Чехо-Словаччини [1]).

Так українським землям Австро-Угорщини не довелося з'єднитися в один самостійний державний орґанізм. Західно-Українська Народня Республика, проголошена на всіх українських землях Австро-Угорщини, в дійсности виконувала власть тільки на території Східної Галичини.

Розділ VI.

Орґанізація державної влади.

Члени Державного Секретаріяту, які вийшли зі Львова, вибрали тимчасовим осідком правительства Тернопіль.

Тут в грудні 1918. уступив зі становища президента Ради державних секретарів д-р Кость Левицький. Се становище занав тимчасово на основі рішення членів Ради державних секретарів д-р Сидір Голубович.

[1]) Див. згадану публікацію „Notes . . .“

Bildnachweis: Seite aus dem Aufsatz „Die Organisation der Staatsmacht“. Mychajlo Lozyns'kyj / Wikisource, CC0 1.0

Download des Digitalisats

Zur englischen Sprachfassung: https://www.copernico.eu/en/link/68a73132b24380.45760986

Metadaten

Haupttitel	Орґанізація державної влади
Autor:in	Lozynsʹkyj, Mychajlo Mychajlovyč
Datierung	1922
Sprachen	Ukrainisch
Quelle	Lozynsʹkyj, Mychajlo Mychajlovyč: Орґанізація державної влади [Die Organisation der Staatsmacht]. In: Lozynsʹkyj, Mychajlo Mychajlovyč (Hrsg.): Halyčyna v rr. 1918-1920. Wien 1922
Quellentyp	Unterkapitel
Link	Zum gesamten Buch
Rechteinformation (historische Quelle)	Public Domain Mark 1.0

Übersetzer:in	Martin Rohde
Rechteinformation (Übersetzung)	CC BY-NC-SA 4.0
Rechteinformation (Kommentar)	CC0 1.0

Der ukrainische Politiker Mychajlo Lozyns'kyj schildert 1922 die Schritte zur Installation der ZUNR, die von L'viv in die Provinz strahlte.

Transkription (Ukrainisch)

Орґанізація державної влади

Члени Державного Секретаріяту, які вийшли зі Львова, вибрали тимчасовим осідком правительства Тернопіль.

Тут в грудні 1918. уступив зі становища президента Ради державних секретарів д-р Кость Левицький. Се становище заняв тимчасово на основі рішення членів Ради державних секретарів д-р Сидір Голубович.

Після навязання звязку з президією Української Національної Ради, яку події 1. падолиста 1918. заскочили були у Відні, і переведення доповняючих виборів до Української Національної Ради на основі львівської ухвали Ради рішено перенести осідок державної влади до Станиславова.

Сюди скликано на початок січня 1919. Українську Національну Раду, яка мала перевести важні державно-орґанізаційні справи.

Українська Національна Рада в своїм теперішнім складі числила над 150 членів. По титулі приналежности складалася вона з отсих ґруп: 1. парляментарні представники українського народу в Австрії: а) члени австрійської палати панів, б) члени австрійської палати послів, в) члени галицького сойму, г) члени буковинського сойму; 2. делєґати українських партій; 3. вибрані делєґати повітів і міст.

По національнім складі всі члени Української Національної Ради були Українці.

Національні меншости — Поляки, Жиди і Німці — не вислали делєґатів до Української Національної Ради: Поляки як непримиримі вороги української державности, які стояли на тім, що Східна Галичина має бути частю Польщі; Жиди й Німці з боязни перед пімстою Польщі на випадок її перемоги.

По соціяльнім складі в Українській Національній Раді були заступлені всі верстви українського народу з перевагою верств національно й політично найбільше вироблених, себ-то середнього селянства [...], духовенства і світської інтеліґенції.

Сьому соціяльному складови відповідав склад партійний. Найсильнійша була ґрупа національно-демократична (від партійного з'їзду в марті 1919. — народня трудова), далі

ґрупа радикальна, за нею ґрупа соціяльно-демократична, в кінці селянсько-радикальна ґрупа, яка під проводом д-ра Кирила Трильовського відкололася від радикальної партії. Члени дрібнійших партійних формацій і безпартійні порозміщувалися по сих ґрупах або оставали „дикими".

Найважнійшим рішеннєм новоскликаної Української Національної Ради була ухвала про з'єдиненнє Західно-Української Народньої Республики з Українською Народньою Республикою. [...]

З законів, ухвалених Українською Національною Радою на лютовій сесії, заслугують на увагу: закон про мову державних установ і закон про основи шкільництва. Оба закони наводимо в цілости:

„Закон з дня 15. лютого 1919. про уживаннє мови у внутрішнім і внішнім урядуванню державних властий і урядів, публичних інституцій і державних підприємств на Західній Области Української Народньої Республики.

Українська Національна Рада постановила:

§ 1 Державною мовою на Західній Области Української Народньої Республики є мова українська.

§ 2 Сеї мови вживають у внутрішнім і внішнім урядуванню всі державні власти й уряди, публичні інституції і державні підприємства.

§ 3 Законно признаним національним меншостям полишається свободу уживання як устно так і в письмах їх матірної мови в урядових зносинах з державними властями й урядами, публичними інституціями й державними підприємствами.

§ 4 Сей закон обовязує з днем його оповіщення."

„Закон з дня 13. лютого 1919. про основи шкільництва на Західній Области Української Народньої Республики.

§ 1 Всі публичні школи на Західній Области Української Народньої Республики є державні, а учителі державними урядниками. За дозволом верховних шкільних властий можна засновувати приватні школи.

§ 2 Викладова й урядова мова у всіх державних школах є українська. Національним меншостям признається право на школу в рідній мові. Близші постанови про школи для національних меншостий вирішить окремий закон.

§ 3 Сей закон входить в життє з днем його оповіщення."

В кінці треба зазначити, що в короткім часі правительство зорґанізувало поважну, коло 100.000-ну армію.

Перші основи під сю орґанізацію поклав державний секретар військових справ Дмитро Вітовський і його співробітники, українські старшини австро-угорської армії і Українських Січових Стрільців.

В дальший праці брали учать також ті нечисленні старшини австро-угорської армії німецької народности, які за часів Австрії служили в українських частинах і тепер рішилися разом з сими частинами служити українській державі як її громадяни. З огляду на недостачну українських військових старшин з висшою військовою освітою вони були цінним набутком для української армії, хоч з другого боку треба зазначити, що стара австрійська військово-політична школа доводила їх часом до непорузумінь з українськими військовими старшинами.

Так наладжено державний апарат; зорґанізовано правильну працю Української Національної Ради як законодатної влади; утворено Виділ Української Національної Ради для виконування функцій голови держави; покликано кабінет на основах парляментарного правління; законами про адміністрацію, судівництво, шкільництво, урядову мову й иншими покладено основи для управи держави; зорґанізовано армію для оборони держави перед польським наїздом.

Правда, сей апарат не відзначався глибокими політично-соціяльними змінами попереднього ладу.

Та треба тямити, що він був тимчасовий, призначений служити тільки доти, доки Східна Галичина не зіллється з Великою Україною в одну державну цілість. Від сього, який політично-соціяльний лад буде в обнимаючій всі українські землі українській державі, залежатиме й політично-соціяльний лад її галицької частини.

Так думали творці сього апарату.

Крім того головною їх журою була війна з Польщею, яка дуже болюче нагадувала їм тимчасовість їх державної творчости. Все залежало від того, чи вдасться захистити рідний край від польського завоювання.

Та були справи, яких не можна було відкладати. Особливо, що на Великій Україні справа державного будівництва не наладжувалася і не було виглядів на негайне загально-державне полагодженнє сих справ. Сюди належали передовсім: заступити Українську Національну Раду орґаном всенародньного вибору і полагодити земельну справу. Сим справам рішено присвятити найближчу сесію Української Національної Ради.

Übersetzung (Deutsch)

Die Organisation der Staatsmacht

Die Mitglieder des Staatssekretariats, die Lemberg verließen, wählten als vorläufigen Sitz der Regierung Ternopil' aus.

Hier legte Dr. Kost Levyc'kyj im Dezember 1918 seine Stellung als Präsident des Rats der Staatssekretäre nieder. Diese Stellung wurde basierend auf einem Mitgliederbeschluss des Rats der Staatssekretäre übergangsweise von Dr. Sydir Holubovyč übernommen.

Nach der Kontaktaufnahme mit dem Präsidium des Ukrainischen Nationalrats, das die Ereignisse des 1. Novembers 1918 in Wien überrumpelten, und der Durchführung ergänzender Wahlen zum Ukrainischen Nationalrat auf Grundlage der Lemberger Resolution des Rats wurde entschieden, den Sitz der Staatsmacht nach Stanislaviv [heute: Ivano-Frankivs'k, M.R.] zu verlegen.

Dorthin wurde der Ukrainische Nationalrat Anfang Januar 1919 einberufen, der wichtige staatsorganisierende Angelegenheiten durchzuführen hatte.

Der Ukrainische Nationalrat bestand in seiner jetzigen Zusammensetzung bestand aus über 150 Mitgliedern. Je nach Bezeichnung der Zugehörigkeit setzte er sich aus den folgenden Gruppen zusammen: 1. parlamentarische Vertreter des ukrainischen Volkes in Österreich: a) Mitglieder des österreichischen Herrenhauses, b) Mitglieder des österreichischen Abgeordnetenhauses, c) Mitglieder des galizischen Sejms, d) Mitglieder des bukowinischen Landtages [wörtl.: Sejms]; 2. Delegierte der ukrainischen Parteien; 3. gewählte Delegierte der Bezirke und der Städte.

Nach der nationalen Zusammensetzung waren alle Mitglieder des Ukrainischen Nationalrats Ukrainer.

Die nationalen Minderheiten - Polen, Juden und Deutsche - entsandten keine Delegierten in den ukrainischen Nationalrat: Polen, als unversöhnliche Feinde der ukrainischen Staatlichkeit, die darauf beharrten, dass Ostgalizien Teil Polens sein sollte; Juden und Deutsche aus Angst vor Rache im Falle eines Sieges Polens.

Was die soziale Zusammensetzung betrifft, so waren alle Schichten des ukrainischen Volkes im Ukrainischen Nationalrat vertreten, wobei die national und politisch produktivsten Schichten, d. h. die mittlere Bauernschaft [...], der Klerus und die weltliche Intelligenz überwogen.

Dieser sozialen Zusammensetzung entsprach die Parteizusammensetzung. Die stärkste Gruppe war die nationaldemokratische Gruppe (seit dem Parteitag im März 1919 - Volksarbeitspartei), gefolgt von der radikalen Gruppe, hinter ihr der sozialdemokratischen Gruppe und letztlich der bäuerlich-radikalen Gruppe, die sich von der radikalen Partei unter der Führung von Dr. Kyrylo Tryl'ovs'kyj abspaltete. Mitglieder kleinerer Parteiformationen und Parteienlose wurden in diese Gruppen aufgenommen oder verblieben „wild“.

Der wichtigste Beschluss des neu einberufenen Ukrainischen Nationalrats war die Entscheidung, die Westukrainische Volksrepublik mit der Ukrainischen Volksrepublik zu vereinen. [...]

Unter den Gesetzen, die der Ukrainische Nationalrat auf seiner Februar-Sitzung verabschiedet hat, sind besonders beachtenswert: das Gesetz über die Sprache der staatlichen Institutionen und das Gesetz über die Grundlagen des Schulwesens. Beide Gesetze werden hier in ihrer Gesamtheit wiedergegeben:

„Gesetz vom 15. Februar 1919 über den Gebrauch der Sprache in der inneren und äußeren Verwaltung der staatlichen Behörden und Regierungen, der öffentlichen Einrichtungen und der staatlichen Unternehmen in der Westregion der Ukrainischen Volksrepublik.

Der ukrainische Nationalrat hat beschlossen:

§ 1 Die Staatssprache in der westlichen Provinz der Ukrainischen Volksrepublik ist die ukrainische Sprache.

§ 2 Diese Sprache ist in der inneren und äußeren Verwaltung aller staatlichen Organe und Regierungsstellen, öffentlichen Einrichtungen und staatlichen Unternehmen zu verwenden.

§ 3 Die gesetzlich anerkannten nationalen Minderheiten haben die Freiheit, ihre Muttersprache in mündlicher wie auch schriftlicher Form in den Verwaltungsangelegenheiten mit den staatlichen Organen und Regierungsstellen, den öffentlichen Einrichtungen und den staatlichen Unternehmen zu verwenden.

§ 4 Dieses Gesetz ist mit dem Tag seiner Verkündung verbindlich.“

„Das Gesetz vom 13. Februar 1919 über die Grundlagen des Schulwesens in der Westregion der Ukrainischen Volksrepublik.

§ 1 Alle öffentlichen Schulen in der Westprovinz der Ukrainischen Volksrepublik sind staatliche Schulen und die Lehrer sind Staatsbeamte. Mit Genehmigung der obersten Schulbehörde können Privatschulen gegründet werden.

§ 2 Die Unterrichts- und Verwaltungssprache in allen staatlichen Schulen ist Ukrainisch.

Nationalen Minderheiten wird das Recht auf Schulen in ihrer eigenen Sprache zuerkannt. Nähere Regelungen über die Schulen für nationale Minderheiten werden in einem separaten Gesetz geregelt.

§ 3 Dieses Gesetz ist mit dem Tag seiner Verkündung verbindlich.“

Letztlich ist zu bemerken, dass die Regierung in kürzester Zeit eine respektable, etwa 100.000 Mann starke Armee aufstellte.

Die ersten Grundlagen dieser Organisation legten der Staatssekretär für militärische Angelegenheiten, Dmytro Vitovs'kyj, und seine Mitarbeiter, die ukrainischen Offizieren der österreichisch-ungarischen Armee und die Ukrainischen Sich-Schützen.

An der weiteren Arbeit beteiligten sich auch einige Offiziere der österreichisch-ungarischen Armee deutscher Nationalität, die zu Zeiten Altösterreichs in ukrainischen Einheiten gedient hatten und nun beschlossen, dem ukrainischen Staat als seine Bürger zu diesen. Angesichts des Mangels an ukrainischen Offizieren mit höherer Militärbildung waren sie eine wertvolle Ergänzung für die ukrainische Armee, wenn auch andererseits anzumerken ist, dass die alte österreichische militärisch-politische Schule manchmal zu Missverständnissen mit ukrainischen Offizieren führte.

So wurde der Staatsapparat aufgebaut; die reguläre Arbeit des Ukrainischen Nationalrats als legislatives Organ; der Ausschuss des Ukrainischen Nationalrats wurde geschaffen, um die Funktionen des Staatsoberhauptes zu übernehmen; ein Kabinett basierend auf parlamentarischen Regularien berufen; Gesetze über die Verwaltung, die Justiz, das Schulwesen, die Verwaltungssprache und andere Grundladen für die Verwaltung des Staates geschaffen; eine Armee zur Verteidigung des Staates gegen eine Invasion der polnischen Armee organisiert.

Wahrlich, dieser Apparat war nicht durch die tiefgreifende politisch-soziale Veränderungen des vorherigen Systems geprägt.
Man muss aber begreifen, dass er nur vorübergehend war, gedacht, um so lang zu dienen, bis die Vereinigung Ostgaliziens mit der Großukraine zu einem einzigen Staat erfolgt. Davon, welcher politisch-soziale Aufbau alle ukrainischen Länder im ukrainischen Staat zusammenhalten würde, würde auch die politisch-soziale Ordnung seines galizischen Teils abhängen.

So dachten die Schöpfer dieses Systems.

Darüber hinaus war ihre zentrale Sorge der Krieg mit Polen, der äußerst schmerzlich die Vergänglichkeit ihrer Staatsbildungskunst anmahnte. Alles hing davon ab, ob es ihnen möglich sein würde, ihr Heimatland vor der polnischen Übernahme zu verteidigen.

Es gab aber auch Dinge, die man nicht aufschieben konnte. Insbesondere, da der Staatsbildungsprozess in der Großukraine nicht voranschritt und es keine Aussicht auf eine unmittelbare gesamtstaatliche Lösung dieser Angelegenheiten gab. Dazu gehörten in erster Linie die Ersetzung des Ukrainischen Nationalrats durch ein vom Volk gewähltes Organ und die Lösung der Landfrage. Es wurde beschlossen, die nächste Sitzung des ukrainischen Nationalrats der Lösung diese Fragen zu widmen.

Zitation

Zitierempfehlung (historische Quelle)
Lozynsʹkyj, Mychajlo Mychajlovyč: Орґанізація державної влади. (1922). In: Lozynsʹkyj, Mychajlo Mychajlovyč (Hg.): Halyčyna v rr. 1918-1920. Wien 1922. Zitiert nach: Copernico. Geschichte und kulturelles Erbe im östlichen Europa. URL: https://www.copernico.eu/de/link/68a73132b24380.45760986 (04-02-2026)

Zitierempfehlung (Übersetzung)
Lozynsʹkyj, Mychajlo Mychajlovyč: Die Organisation der Staatsmacht. (1922). Übers. von Martin Rohde: In: Copernico. Geschichte und kulturelles Erbe im östlichen Europa. URL: https://www.copernico.eu/de/link/68a73132b24380.45760986 (04-02-2026)

Lizenz
Der Inhalt der Quelle steht unter der Lizenz Public Domain Mark 1.0, ihre Übersetzung unter der Lizenz CC BY-NC-SA 4.0 ,
Für abweichende Lizenzen und Rechte von Bildern siehe den jeweiligen Bildnachweis.
Wir bemühen uns um die Klärung aller Nutzungsrechte von digitalisierten Quellen und Abbildungen auf Copernico, gleichwohl kann es Unsicherheiten und Unklarheiten geben. Sollten Sie Rechte an einem hier gezeigten Werk haben, bitten wir darum, mit uns Kontakt aufzunehmen.